І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 111. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ЧЕРВНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 15, 1961 No. 111. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ ПОШИРИТИ ЗАКОН ПРО ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ

Вашингтон. — Уряд 13-го червня переслав до Конгресу законопроєкт про поширення і збільшення допомоги безробітним. Президент Кеннеді звернувся до Конгресу з супровідним письмом, в якому просить змодернізувати теперішній закон про некорисну допомогу безробітним тим черговим способом, щоб збільшити число робітників, які мають право користати з допомоги для безробітних, збільшити суму допомоги і тіставки, які досі треба було платити до фонду для безробітних. Президент заявив, що хоч вершок економічної кризи вже за нами, то все ж таки у ЗДА є ще 4.800.000 американців без праці, а між ними є ще 900.000 таких, які вже не мають праці 6 місяців, або і більше. Хоч уряд вніс до Конгресу різні проєкти, які мають побороти економічну кризу і зменшити число безробітних, заявив Президент, то все ж і в майбутньому передбачається певне число безробітних, яким треба допомагати. Головніші пункти нового законопроєкту такі: 1) Уряд просить ухвалити для нього повноваження виплачувати додаткову допомогу безробітним без окремого дозволу Конгресу; 2) Збільшити вкладки для фонду безробітних від $3.000 зарібітної платні до $4.800; 3) поширити допомогу безробітним на дальших 3.000.000 робітників, які досі не мали права з неї користати; 4) теперішній тимчасовий закон про виплату допомоги безробітним впродовж 13-ох тижнів після вичерпання допомоги в окремих стейтах зробити сталим законом для постійних робітників; 5) збільшити допомогу безробітним до 50% їхньої зарібітної платні. Деякі з цих проєктів мали б обов'язувати від 1-го липня 1962-го року, а інші аж від 1968-го року. Всі ці пункти нового законопроєкту поділено на дві групи: одні з них є тимчасові і відносяться до часу тривання економічної рецесії, інші є тривкі, і мають бути постійними. Секретар праці Артур Дж. Голдберг заявив, що уряд мусить допомагати тим робітникам, які втратили працю внаслідок механізації праці. Треба буде допомогти їм переселитися до нових районів, де вони могли б працювати і перевишколитися до нових родів праці. Уряд не буде допомагати тим робітникам, які без оправданої причини відмовляються переходити перевишкіл. 3.000.000 робітників, які є затруднені в малих підприємствах, в рільництві і в неприбуткових підприємствах, мали б право на допомогу з фонду для безробітних. Досі з фонду для безробітних має право користати коло 45 мільйонів робітників, що становить менше, як дві треті всіх робітників.

Державний департамент не хотів інвазії на Кубу в 1958 р.

Вашингтон. — Журналіст пресового концерну Скріппса-Говарда Чарлз Лусі опублікував статтю, в якій виявляє заплановану американську інвазію на Кубу в літі 1958-го року, коли провідник кубинських повстанців Фідель Кастро взяв був до неволі 49 американських громадян, між якими були і вояки морської піхоти з американської бази Гвантанамо. Шеф морських операцій адмірал Арлі А. Бирк хотів тоді вислати відділ морської піхоти, щоб звільнити цих американців від Кастра, але державний департамент був проти цього, бо боявся, що Кастро міг був вбити американських громадян і можна було звільнити тільки трупів. Проти цієї інвазії був і президент Айзенгавер. Коли б тоді була відбулася ця інвазія з успіхом, то тепер, можливо, не було б небезпеки від комуністичного диктатора Куби — Кастра, бо його престиж був би змалів, і йому не було б вдалося виграти боротьбу проти Батісти, що він зробив 1-го січня 1960-го року. Тоді звільнено захоплених американців за допомогою переговорів із Кастром, що піднесло його авторитет в очах кубинців.

Економічні дорадники уряду відповідають д-рові Артурові Бирнсові

Вашингтон. — Рада економічних дорадників президента Кеннеді видала 13-сторінкову відповідь сенаторові-демократові Полові Г. Даглесові на його запит, на скільки правдою є твердження колишнього голови Ради економічних дорадників Айзенгавера, д-ра Артура Бирнса про те, що економічна політика демократичного уряду спричинить застій в економії ЗДА, а не її розвиток. Бирнс висловив свій погляд ще в квітні цього року. Економічні дорадники Кеннеді, відповідаючи, що Бирнс критикує економію демократичного уряду, але її не аналізує, тільки називає її „стагнаційною", і то без найменшої причини. Статистичні дані показують, що економіка ЗДА в післявоєнних роках зростала швидшим темпом, як це було в давнішій історії цієї країни. При відповідній фінансовій політиці економіка могла б збільшуватися ще в більшому темпі, і тому немає причини називати економічну політику демократичного уряду такою, що вона спричинить застій. На думку економічних дорадників Кеннеді можна дійти до того, щоб число безробітних впало до 4-ох відсотків всіх затруднених, але й ще нижче. Урядові економісти твердять, що економічна політика, яку вони рекомендують урядові Кеннеді, зовсім не спричинить інфляції долара, чого побоюється д-р Артур Бирнс.

В АМЕРИЦІ

● Уряд публічного здоров'я стверджує, що в 1960-му році число народжень у ЗДА перевищувало число смертних випадків на 2.596,000, що становить приріст 14.4 на кожну тисячу населення, дещо менше, як у 1959 році, коли приріст становив 14.9. Число народжених дітей виносило в 1960 році — 4,247,-000, а число смертей — 1,702,000.

● Палата Репрезентантів в дні 12-го червня відзначила новий рекорд 79-річного спікера Сема Рейберна, який займає це становище 16 років і 273 дні. Рейберн став конгресменом в 1913 р. і з ним досі. На спікера він був вибраний 16-го вересня в 1940 році, і є досі, з перервами в роках від 1947—1949 і 1953—1955, коли республіканці мали більшість в Палаті Репрезентантів.

● Крайова Агенція Безпеки кілька днів шукала за своїм агентом 28-річним Вілліямом Ковінгтоном, аж поки не віднайшла, що він був на кінських перегонах, бо він є налоговим прихильником цього спорту.

● Окрема комісія стейтової каліфорнійської легіслятури ствердила, що Комуністична партія старається здобути вплив на молодь, зокрема на університетських студентів. При Каліфорнійському стейтовому університеті вже зорганізовано студентську комуністичну організацію і працюють також інші такі організації в інших університетах.

Середмістя Ню Йорку було 4½ години без електричного струму

Ню Йорк. — Внаслідок спеки, що доходила до 96 ступенів, середмістя Ню Йорку було позбавлене у вівторок дня 13 червня ц. р. увечорі електричного струму протягом чотирьох і пів години. З тієї причини не було світла ні в домах, ні в урядах, і припинився був рух на деяких підземних залізницях, де сотки людей були примушені перебувати годинами в темних і душних вагонах. Затемнення охопило середину міста, від 43-ої вулиці до 7-ої вулиці, у висліді чого вибули з ладу всі улаштування, зв'язані з електричним струмом: освітлення, охолоджування, регулювання вуличного руху і т. п. По урядах і готелях перестали працювати вінди. Деякі часописи, як наприклад „Ню Йорк Таймс", були примушені друкувати свої вечірні видання в інших газетних друкарнях, зменшуючи видатно свій об'єм і зміст. Поліція була поставлена в стан поготівля і змобілізувала для допомоги населенню понад 3.500 поліцаїв. Температура цього дня досягала була свого вершка о год. 1.55 по пол. і перервання струму наступило о год. 5.05 по полудні і тривало до 9.2 вечора. В загрозливій для життя ситуації опинилися були деякі хворі по шпиталях, що їх у той час оперовано, особливо ж ті, які лежали в т. зв. залізних легенях.

Уряд видав Білу книгу про можливість відновлення атомових експльозій

Вашингтон. — Демократичні члени Конгресу домагаються, щоб уряд якнайшвидше відновив пробні атомові експльозії, які були припинені 31-го жовтня 1958, коли почалися були в Женеві переговори про контролю атомового зброєння. Останні події в Женеві виявили, що немає найменшої надії на те, щоб СССР погодився на міжнародну контролю атомових вибухів. Деякі демократичні члени Конгресу домагаються якнайскорше відновити пробні атомові вибухи. Уряд підготовляє в цій справі видати Білу книгу, в якій має вияснити світові, чому він, можливо, мусітиме знов переводити атомові пробні експльозії. Дехто побоюється, що СССР весь час переводив пробні експльозії і тим способом випередив ЗДА, які дійсно, згідно з умовою, припинили атомові досліди. Також і колишній президент Айзенгавер у своїй промові в Сінсінаті, Огайо, заявив, що ЗДА повинні продовжувати атомові вибухи, бо немає певности, чи СССР цього не робить вже від довшого часу, чого не можна сконтролювати.

Айзенгавер проти висилання людини на Місяць

Сінсінаті, Огайо. — Генерал армії Двайт Д. Айзенгавер промовляв на республіканському прийнятті для збирання фондів на партійну організацію і висловив своє становище до недавнього виступу на Кубі та займав становище до закордонної політики президента Кеннеді. В своїй промові він порушив також і справу висилання людини на Місяць, чого домагається президент Кеннеді, хоч ця справа мала б коштувати від $20 більйонів до $40 більйонів. Кеннеді хотів би, щоб ЗДА випередили в цій справі СССР. Айзенгавер заявив в цій проблемі таке: „Я особисто вірю в цілу цю програму щодо подорожі на Місяць. А-ле американці мають право запитатися: Чи ми хочемо приступити до цих змагань за здобуття Місяця тільки ради самих змагань?" Айзенгавер остерігав проти того, щоб видавати десятки більйонів доларів на те, тільки, щоб збільшити висоту федерального заборгування. В цьому самім справі зайняв становище і славний англійський історик Арнольд Дж. Тойнбі, який тепер викладає у ЗДА. Він називаючи змагання за подорож на Місяць „дитячими змаганнями". Він сказав, що ті більйони доларів, які віддають на цю ціль СССР і ЗДА, краще можна б зужити на якісь інші, корисніші для людства, цілі.

Директор Світового банку Блек про загрозу комунізму

Гартфорд, Коннектикат. — Директор Міжнародного банку відбудови і розвитку, або, як його коротко називають, Світового банку, Юджін Р. Блек, промовляючи на закінченні шкільного року в Гартфордському університеті, заявив, що комуністи займаються тепер потворним небезпечним для вільного світу пляном підкладати горіючі сірники в ті місця і цілі, які елекризовані. Він сказав, що це осяги й ідеї Заходу зробили численні країни Азії, Африки і Латинської Америки легкозапальними, а комуністи стараються тепер використовувати цю ситуацію. Західна людина понесла цивілізацію в усі закутки світу, і комуністи користають тепер із цього для своїх підривних цілей. Захід повинен так діяти, щоб комуністи не могли використовувати успішну працю Заходу для здійснювання своїх комуністичних цілей.

В Ню Йорку відбудеться Світовий Конгрес і Крайовий З'їзд „Зарева"

Ню Йорк. — Об'єднання Українських Академічних Товариств „Зарево" відбуде в днях 17 до 18 червня в приміщеннях Українсько-Літературно-Мистецького Клюбу при 149 Другій Евню свій VII-ий Загальний (Світовий) Конгрес і водночас із цим VI-ий Крайовий З'їзд товариства „Зарево" ЗДА. У програмі першого дня Конгресу крім відкриття, привітань та вибору комісій, як теж звітів центрального і крайових проводів Микола Плав'юк прочитає доповідь на тему „Можливості і розвиток українського націоналізму" і відбудеться панель на тему „Аналіза діяльности „Зарева" та перспектив на майбутнє", що в ньому братимуть участь по три доповідачі з поміж старших і молодших членів Об'єднання. Увечері в суботу відбудеться ще вечеря, мистецький вечір й опісля товариська забава із танками. У другому дні нарад після участи в Богослуженнях — передбачені звідомлення комісій ідеологічної, пресової, діяльностевої та статутової, у резолюціях яких будуть узгляднені вислідки доповідей і дискусій із суботнього панелю. Цього ж дня буде вибір нових центральних органів „Зарева" і його ж крайового проводу на ЗДА. В конгресі братимуть участь делегати Об'єднання з Південної Америки — Богдан Коваль із Буенос Айресу (Аргентина) та Любомир Бачинський із Брюсселі із Бельгії. У мистецькій програмі після суботньої вечері в суботу 17 червня виступить Альберт Кіпа, Віра Котелевець, Богдан Мізак і дівочий квартет з Балтимору. Попередній світовий Конгрес „Зарева" відбувся у Франції 1957 року. Очолює Центральний Провід „Зарева" Павло Дорожинський, а головами крайових управ є Володимир Вакум на ЗДА та Лев Винницький на Канаду.

Член амбасади ЗДА у Варшаві арештований як шпигун Польщі

Ірвін Чемберс Скарбек, закований у кайдани, у супроводі агентів Еф-Бі-Ай.

Вашингтон. — 13-го червня агенти Федерального Бюра Інвестигацій заарештували 41-річного другого секретаря амбасади ЗДА у Варшаві Ірвіна Чемберса Скарбека, який тиждень тому вернувся до ЗДА. Скарбек від 14-го грудня 1958 року працював при амбасаді ЗДА у Варшаві. Його оскаржують в тому, що від початку цього року він був шпигуном, який працював для комуністичного польського уряду, якому передавав секретні документи. В урядовому повідомленні про арештування не говориться нічого про мотиви злочинця, але голова Сенатської Комісії Закордонних Справ сенатор Дж. В. Фулбрайт, який про цю справу був поінформований ще перед арештом, заявив, що Скарбек ніби то мав бути під впливом якоїсь „польської білявки. Та він виїхав був із Варшави до Західної Німеччини, де мав відбути відпустку, і де залишив жінку, тещу і дітей, а сам, на власну руку, виїхав в товаристві інших урядовців до Вашингтону, хоч ще тоді не був заарештований. У Вашингтоні державний секретар Дін Раск звільнив Скарбека із праці, а після того на вулиці його заарештовано. Кажуть, що Скарбек не мав доступу до важливих оборонних таємниць. Скарбек має вже другу жінку, бо з першою розвівся, і вона вийшла вдруге заміж та живе в Ліндені Гирсті, Лонг Айленд, Н. Й.

З кінцем липня почнуться нові переговори про роззброєння

Женева. — 31 липня ц. р. почнуться в Женеві нові переговори про міжнародне роззброєння, хоча ще не устійнено, хто саме братиме в них участь. Совєти настоюють на 15-членну конференцію, при чому по 5 учасників були б від Заходу, комуністичного бльоку та невтральних. ЗДА противляться з принципових причин, не погоджуючись на таке ділення сучасного світу. ЗДА і Совєти погодились, щоб від найближчого понеділка розпочати приготування до тієї нової міжнародної конференції про роззброєння, при чому річ йтиме про устійнення різних суто-формальних і процедуральних подробиць. Щодо суті справ, то Совєти далі стоять на свому принциповому суто-пропагандивному становищі, вимагаючи проголошення „генерального і тотального" міжнародного роззброєння, а західні держави обстоюють поглиблення ступневе роззброєння, з контролею для кожної окремої стадії. Совєти противляться контролі під час переведення роззброєння, зате обіцюють, що коли роззброєння буде переведене, тоді вони погоджуються на контролю, бо „не буде що контролювати".

Папа відкрив 10-денну конференцію в справах Вселенського Собору

Рим. — Папа Іван XXIII відкрив в минулий понеділок перше засідання Головної Понтифікальної Комісії для підготови Вселенського Собору. Приявними були 31 кардиналів, два патріярхи, 12 архиєпископів, чотири найвищі зверхники релігійних орденів і 23 дорадники в канонічних і правничих справах. Сесія тієї Комісії триватиме до 22 ц. м. При цій нагоді преса пригадує, що за майже 2.000-річну історію християнства відбулось лиш 20 Вселенських Соборів. Перший з них — Нікейський — відбувся в 325 р., останній у 1869 р. Передбачають участь коло 3.000 духовників в Соборі, що його тепер приготовляється. Хоч найвищою його ціллю є скріпити Католицьку Церкву, проте береться під увагу скріплення взаємної єдности цілого християнського світу і тому за кулісами ведеться акцію задля взаємного наближення всіх Християнських Церков. У зв'язку з цим звертають головно увагу на недавні відвідини архиєпископа Кентербері Фішера у Папи Івана XXIII, який підготовив відвідини королеви Єлисавети і її чоловіка Філіппа в Папи.

Грецію прийняли до західньо-европейського господарського бльоку

Брюссель. — Шість міністрів закордонних справ країн, що принележних до Европейської Економічної Спільноти, званої популярно Спільним Господарським Ринком, рішили на своїй конференції в Брюсселі в минулий понеділок прийняти до цієї західньо-европейської економічної організації Грецію. Греція зголосила своє бажання приступити туди вже вісім місяців тому. У зв'язку з цим Спільний Господарський Ринок признав Греції позику $125 мільйонів на різні промислові цілі. До Спільного Господарського Ринку належать Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембург. Вони мають скасувати всі мита на імпорт і експорт внутрі своєї Спільноти, встановити однакові мита у відношенні до інших країн, завести однакове соціяльне законодавство, вирівнювати ринок праці, вирівнювати платничі баланси своїх держав і т. п. Очевидно, що приналежність до такого могутнього господарського бльоку принесе Греції поважні користі. В Англії, яка очолює другий західньо-европейський економічний бльок, Европейську Асоціяцію вільної торгівлі (Англія, Швеція, Норвегія, Данія, Швайцарія, Португалія і Австрія) ведуться палкі дискусії на тему доцільности чи шкідливости приступлення також до Спільного Господарського Ринку континентальної західньої Европи.

ФРАНЦІЯ ПЕРЕРВАЛА НАРАДИ З АРАБАМИ ПРО АЛЬЖИР

Париж. — У вівторок 13 червня ц. р. французький міністер для справ Альжиру Луї Жокс, який був головою французької делегації на конференції з альжирсько-арабськими націоналістами у справі Альжиру, проголосив перервання конференції на 10 до 15 днів, пояснивши це рішення браком будь-яких успіхів дотеперішніх нарад. Продовжування нарад — заявив він — є „великим риском зведення себе до безперервних і безплідних спорів". Перерва конференції дасть, на його думку, змогу кожній стороні перевірити своє становище і шукати вихід з імпасу. Французький міністер заперечив, наче б конференцію зірвано та підкреслив, що її тільки перервано, проте праві французькі кола у самій Франції й особливо в Альжирі стрінули цю вістку з великою радістю, сподіваючись, що конференція про Альжир виявилась безвиглядною і що вона остаточно буде зірвана. Голова альжирсько-арабської делегації Белкацем Крім був противний перерванню нарад. Речник арабської делегації заявив, що арабські делегати настоювали на продовжування нарад, у переконанні, що з дальших розмов вирине таки конструктивна розв'язка спірних проблем. Арабські делегати були теж проти перерви аж на 10 до 15 днів і пропонували короткий термін. Французи твердять, що вони щораз поступались і виявляли максимум доброї волі, але не зустрічали її по арабському боці. Белкацем Крім заповів, що він переведе пресову конференцію і відкине закиди французів. В минулий понеділок французько - альжирська конференція вийшла вже в 4-ий тиждень безплідних нарад. Головною перешкодою стала справа Сагари, щодо якої ні одна сторона не хоче поступитися з принципового становища: альжирські араби вимагають визнання Сагари за інтеґральну частину Альжиру, який вирішуватиме свою політичну майбутність плебісцитом, а Франція відмовляється зв'язувати долю Сагари з долею Альжиру та вважає, що вона покликана до адміністрування Сагарою, щонайбільше наспілку із усіми сусідами Сагари. Хоча альжирсько-арабська делегація твердить, що вона користується підтримкою збоку всіх арабських сусідів Альжиру, проте в комунікаті, що його підписали президент Тунісії Габіб Бургуіба і його гість, прем'єр республіки Малі, Модібо Кейта, називається Сагару „африканською", а не „альжирською". Коментатори вважають це за дипломатичний удар по альжирсько-арабських націоналістах. Одною з формальних причин перервання конференції є те, щоб звільнити Евіян-ле-Бен на французько-швайцарському кордоні для туристичного руху. У зв'язку з тамошніми переговорами те містечко стоїть під сильною поліційною охороною, яка спутує свободу рухів туристам.

Гаммершилд передбачує кінець конголійської кризи

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд заявив на пресовій конференції в минулий понеділок, що він уважає, що політична криза в Конго вже переступила свій шпиль і наближується до кінця. Правда, він застерігся, що „несподіванки все є можливі", але оцінив оптимістично теперішній розвиток тамошніх подій. Конкретно, він вказав на умову, підписану в столиці Конга Леопольдвілі між керівником економічних операцій Об'єднаних Націй в Конго шведом д-ром С. Ліннером та конголійським президентом Касавубою, в якій Касавубу погодився „заморозити" платні, припинити побільшування державного апарату та зреорганізувати з уповажненими від ОН конголійську армією. На цій основі Об'єднані Нації признали Конгові позику у висоті $10 мільйонів. Фінансові реформи в Конго будуть переведені під керівництвом експерта ОН Філіппа де Сейна. У своєму листі до Гаммершилда, що його оприлюднено одночасно з листом Гаммершилда та текстом згаданої умови, Касавубу погоджується, що оздоровлення економічних відносин в Конго можливе тільки на „внутрішній базі", при використанні власних господарських ресурсів. Коментатори пригадують, що від року, себто від проголошення державности Конга, відпало 40% державних прибутків, що їх давала найбагатша провінція Катанга, яка відразу проголосила власну „суверенність". Так само пошкодили економії краю сецесіоністичні рухи в провінціях Східній і Південного Касаї. Касавубу старається замиритись з тими сецесіоністами в ім'я спільних інтересів.

У СВІТІ

● Французька поліція переведа труси в помешканнях і арештування коло 20-х лівих письменників і професорів у Парижі та закрила один скрайно-правий часопис „Нуво Жур". Між арештованими є професор Сорбонни Поль Рісер і професор іншого університету Пієр Відаль - Наке, обидва члени редакцій лівих журналів „Еспрі" і „Веріте - Ліберте". Французька преса стверджує, що през. де Голь знову вдарив по скрайній правиці і скрайній лівиці, держачись своєї лінії золотої середини.

● У Лондоні відбулася велика традиційна військова парада з участю королеви Єлисавети, що приймала дефіляду на коні, одягнена у військову уніформу. Парада відбулась у зв'язку з 34-річчям королеви. Хоч насправді роковини були 21 квітня, але офіційно святковано їх щойно в минулу суботу. З цієї нагоди 2,300 осіб з різних верств і кіл англійського народу дістали відзначення. Титул баронета дістали генерал Брайен Робертсон і власник ряду кооперативних крамниць Саймон Маркс. Високе відзначення дістала оперна співачка Джоен Сатерленд. Військову параду в Лондоні передавано на телевізії до американського народу з звідомленням про Віденську конференцію з Хрущовим, не додавши туди ніяких власних коментарів.

● Уряд Вільного Китаю маршала Чіянг Кай-шека з осідком на Формозі різко натаврував відомості, наче б З'єднені Держави готовились до визнання комуно - сателітської Зовнішньої Монголії. Вільні китайці вважають, що це не тільки криве для Китаю, частиною якої є Монголія, загарбана большевиками від Росією, але й що воно було б відступом Америки від її дотеперішньої антикомуністичної політики.

● У Будапешті відбувається знову судовий процес проти групи „ворогів народу". Один з оскаржених, католицький священик Оден Ленард відмовився „покаятися", як це зробили за комуністичною інструкцією інші оскаржені, бо він не признав за собою ніякої вини. Коли йому заявлено, що він не виконував свого священичого стану, він заявив, що не міг сконтактуватись з своїм зверхником, кардиналом Міндсенті, який від 1956 року живе в американській амбасаді в Будапешті.

● В Австрії арештовано Франца Слявіка, про якого була недавно мова на єрусалимському процесі проти Адольфа Айхмана, як про спільника Айхмана в убивстві жидівського юнака, схопленого ніби на крадежі черешень з саду біля палацу Айхмана у Будапешті.

● Московська „Правда" надрукувала повністю минулотижневу промову президента Кеннеді до американського народу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Поневолювачі протестують

До довгого ряду скарг і обвинувачень проти З'єдинених Держав Америки, поданих до Об'єднаних Націй Совєтським Союзом і його комуністичними сателітами та поплентачами, особливо кубинським урядом Фіделя Кастра, приєдналася востаннє із своєю скаргою також російська еміграція. Хоч як парадоксально це не виглядає, але подання представниками російської еміграції скарги проти ЗДА за расову дискримінацію... російського народу залишається фактом, згідним, врештою, з політичною практикою російської еміґрантщини.

Не добившись ніяких успіхів широко розгорненою акцією протестів проти прийнятого Конґресом ЗДА Публічного Закону ч. 86-90 про встановлення Тижня Поневолених Націй, що в його основу покладено моральну підтримку поневоленим Москвою народам, зокрема зверненням 16 професорів з-поміж росіян і змобілізованих ними американців до сенаторів і конґресменів ЗДА з вимогою включити до списка поневолених совєтським імперіялізмом народів також і російський народ, російська політична еміґрація передала справу нібито застосованої Конґресом ЗДА у відношенні до російського народу дискримінації на розгляд Об'єднаних Націй. З тією метою 12 російських професорів і інженерів та ін. з Арґентини, включивши до свого складу ще й члена Тимчасового Болгарського Представництва на вигнанні, якогось Йордана Балканського, переслала на руки голови Комісії ОН для поборювання расових розподілів формальну пропозицію розглянути прийнятий Конґресом ЗДА закон про поневолені народи, як дискримінаційний у відношенні до „русского народу" і започаткувати всі заходи для усунення тієї дискримінації... Автори скарги закликають усіх інших іти за їх прикладом та піддержувати їхню, зглядно вносити до Об'єднаних Націй нові скарги на ЗДА за „дискримінацію русского народу".

Про предмет цієї скарги — закон про встановлення в ЗДА Тижня Поневолених Націй, було вже багато мови і цей закон, потрапивши в найслабше місце совєтської імперії, став для Москви одною з головних міжнародних проблем. Як відомо, в тому законі згадано поіменно ті народи Совєтського Союзу, що впали жертвою комуно - московської агресії та в країнах яких комуністичний режим був встановлений при допомозі чужої, себто російської окупації, як наприклад в Україні, Білорусі, Грузії, Вірменії і т. д. Не можна цього сказати про Росію, де комуністична влада була встановлена не аґресією чи окупацією, але таки самим „русским народом" та внаслідок внутрішньої комуністичної революції, отже є внутрішньою справою російського народу.

Очевидно, що ніхто не міг би мати нічого проти того, щоб також і росіяни визволились з-під комуністичної диктатури та встановили собі народоправну владу. Також не можна б мати нічого проти того, щоб їм у цьому допомогли вільні народи і країни. Що більше, навіть збоку поодиноких поневолених не-російських народів були різні спроби включити росіян у визвольну акцію, але для росіян далеко важливішим є збереження їхньої навіть рабовласницької імперії, ніж воля для них, узалежнена від волі для інших. Тим то включення „русского народу" в американську резолюцію про Тиждень Поневолених Націй було б в обличчі міжнародного права втручанням у внутрішні справи того народу. В додатку, навіть російська еміграція недвозначно доказує, що цей „русский нарід", хоч і поневолений власною диктатурою, тим не менше не зрікається своєї ролі поневолювача. Якже країна Лінкольна, який не хотів бути поневолювачем, так само, як не хотів бути невільником, може включати поневолювача до поневолених?

В світлі таких фактів вся акція російської еміґрації проти Тижня Поневолених Націй не має жадної підстави і тому теж її треба розцінювати тільки як доповнення тієї акції, що її веде проти того Тижня червона Москва, бо вона й подиктована тими самими мотивами: збереження рабовласницької російської імперії за всяку ціну.

Провал одної надії

Зголошений на Женевській конференції для припинення атомових дослідів совєтський ультиматум з останнього понеділка є, так би мовити, офіційним припечатанням тих надій, що їх мали і президент Д. Д. Айзенгавер і Дж. Ф. Кеннеді на можливість порозуміння з большевиками у цій справі Ця конференція триває вже від 31-го жовтня 1958-го року. Її кількакратно переривали, вона мала до цього часу 317 засідань, але був час, коли — здавалося — вона таки ступає вперед і має вигляди на успіх. Узгіднено цілу низку точок договору про заборону переводити штучні ядрові вибухи, як принципового так і практичного характеру. Прийнято основний принцип — конечности такого договору, як теж принцип конечности міжнародної контролі, щоб той договір не порушено засекреченими експериментами. Але маючи патологічну манію засекречувати всі деталі публічного й приватного хиття і такий же патологічний страх перед шпигунами, большевики постійно вважали міжнародних контрольних інспекторів, передбачених договором про заборону атомових дослідів, за потенціяльних шпигунів Англії й Америки.

Все ж західні державні мужі не втрачали надії, що, при добрій волі і при взаємних поступках, можна буде і в цій найтруднішій справі дійти до порозуміння. Але в тому то й заковика, що в большевиків нема ні доброї волі, ні бажання іти на будь-які поступки. Граючи на західній миролюбності, наївності і довірливості, Москва насправді осягнула в Женеві те, чого хотіла: два з половиною роки існує фактична мораторія на атомові досліди — без ніякої міжнародної контролі, без контрольно - інспекційних пунктів на території Совєтів. Деякі члени американської державної Комісії Атомової Енерґії і Конґресу віддавна висловлюють острах, що тоді, коли Америка й Англія льояльно дотримують свого зобов'язання не переводити ніяких ядрових дослідів поки тривають переговори над їх договірним припиненням, большевики — з властивим їм віроломством — крадькома переводять атомові досліди і завдяки ним щораз більше удосконалюють атомову зброю. Але ЗДА й Англія взяли на себе цей риск, прив'язуючи велике значення до успішного закінчення Женевських переговорів, як до переломового психологічного моменту в ділянці загального роззброєння. Атомову конференцію вважали у Вашингтоні й Лондоні за терен ще найлегший і найменш політично скомплікований, щоб дійти до порозуміння.

Москва думає категоріями іншими. Вона признає тільки такі договори, що їх сама продиктувала. Погодившись ще перед минулорічною невдатною конференцією „на вершинах" у Парижі на одного невтрального голову Міжнародної контрольної комісії, Москва відкликала ту згоду вже за президента Кеннеді і зажадала створення тричленної керівної колеґії, з правом „вета" для кожного члена комісії щодо кожної задуманої контролі. Ясно, що це у практиці взагалі перекреслювало контролю. У минулий понеділок в Женеві большевики поставили ультимат: або прийняти совєтську концепцію щодо колективного проводу контрольної інспекції і права „вета" проти контролі, або перейти до переговорів про загальне, „тотальне і генеральне" роззброєння.

Для вашингтонсько - лондонських оптимістів це велике розчарування. Для всіх же, що знають дійсно Москву, це ще одно потвердження давньої тези: з большевиками недоцільні, непотрібні а то й шкідливі будь-які переговори.

ОСКАРЖЕНИЙ БЕЗ ОБОРОНЦЯ

Уже дев'ятий тиждень, бо від 11-го квітня ц. р., відбувається в ізраїльській частині Єрусалиму суд над Адольфом Айхманом, гітлерівським „міністром смерти", що здійснював нацистську „остаточну розв'язку" жидівського питання, себто поголовно винищував жидів у газових камерах, у крематоріях, на шибеницях чи масовими розстрілами.

Айхмана судять жиди, бо мають за що: він посередньо чи безпосередньо спричинив смерть шістьох мільйонів їхніх земляків. Ціла плеяда свідків уже пересунулась перед судом, оповідаючи про свої переживання в гітлерівських таборах смерти, і від цих оповідань кров стинається в жилах. Американська преса широко звітує про перебіг процесу, а фрагменти його передають також на телевізії. Щоденні телевізійні передачі з цього процесу попереджає своїми заввагами відомий коментатор Джім Бішоп. І він майже щодня ставить запит: чому Айхмана судять? Його ж могли б покарати без того труду і комплікацій, зв'язаних з його схопленням і перевезенням з Арґентини, без тих коштів, зв'язаних з процесом, без пригадування тих макабричних сцен з минулого, що їх оживляється на процесі. Відповідь Бішопа не завше та сама: труд і кошти оплатяться, якщо процес виявить причини, чому людство скотилось на дно такого звиродніння та жорстокости, що їх цей процес виявляє з часів гітлерівського режиму.

Проте, процес навряд чи ці причини виявить, бо і не може. Він виконав би це завдання тільки тоді, як би у відпірну на кулі скляну будку для оскарженого можна було посадити, разом з катом жидів Айхманом, ката України Нікіту Хрущова, а сцени масового вбивства жидів у гітлерівських таборах були б доповнені, як дві краплі води подібними або ще жорстокішими, сценами знущань та масового винищування українців у перетвореній червоними, опісля гітлерівськими і знову червоними окупантами в один великий табір смерти Україні.

Тим часом із процесу, що відбувається в Єрусалимі, складається враження, що біля точно означеного оскарженого Адольфа Айхмана посаджено ще одного оскарженого, неозначеного ближче „українця", який нібито допомагав Айхманові катувати жидів. Так зізнають деякі, керовані прокуратором, свідки. Принагідно дістається і неозначеним ближче полякам, балтійцям та деяким іншим національностям, але головним із тих неозначених ближче оскаржених залишається таки „українець". При цьому прикметним на процесі є те, що коли в зізнаннях свідків згадується про якусь полегшу чи допомогу жидам у їхніх терпіннях за гітлеризму, то це вчинив якийсь „рашіян", голляндець чи француз, але помічником нациста у тортуруванні жидів був завжди „українець", хоч би він і називався Ніколай. Це, як відомо, практикується в жидівському світі не тільки на процесі Айхмана, — ця тенденція позначає в більшості і все відношення жидів до українців.

На процесі прокуратор ставить свідкам запити, керує ними так, щоб вони своїми свідченнями піддержали й доказали приготований ним акт оскарження. Оборонець своїми запитами і своїми свідками намагається оскарження спростувати, або бодай пославити, поставити під сумнів. Оскаржений Айхман має такого оборонця, але його не має „українець", обвинувачуваний прокуратором і свідками. І коли свідок згадує про „українця", що мав помагати нацистам у знущанні над жидами, то, при відсутності оборонця, обов'язком якщо не прокуратора, то справедливого судді було б попросити свідка точніше окреслити того обвинуваченого, його обов'язком було б покликати іншого свідка, що міг би посвідчити в обороні того безборонного оскарженого. Свідків і документів знайшлося б багато, дуже багато. Правда, не могли б свідчити сотні тих українців, що їх нацисти повісили або розстріляли „за допомогу жидам"; голосніше за них говорять німецькі урядові публічні повідомлення про їх засуд та фотознімки їхніх знівечених трупів. Могли б про це свідчити сотні й тисячі тих жидів, що їх українці врятували з нараженням власного життя або заплатою свої життям. Можна б навести Пастирського Листа Митрополита Шептицького в обороні жидів, переховування жидів по українських монастирях, службу жидівських лікарів в УПА і багато інших доказів. Але прокуратура і суд в Єрусалимі таких свідків і таких доказів, виходило б, не потребують.

Для них, виходило б, головне — оскаржувати, що „українець" був між тими, які знущалися над жидами, дармащо в стан такого неозначеного оскарження можна було б з однаковими доказами поставити й самого „жида". Скільки ж жидів знищили нацисти руками самих же жидів!

Очевидно, що в таких обставинах українці не можуть не пригадувати, що між тими, які встановляли в Україні „совєтськую власть" і найбільш жорстоко розправлялися з українськими „куркулями", „буржуазними „націоналістами" та іншими „ворогами народу" в ім'я тієї „власти", був такий самий неозначений „жид", як той „українець", що його оскаржується на процесі Айхмана. І чи таким самим порядком не мав би сидіти „жид" на абсолютній більшості процесів совєтських шпигунів в Америці? І до чого це довело б?

Ніщо так не болить, як несправедливість. Великої і страшної несправедливости у своїй історії зазнав жидівський нарід. Завершенням тієї несправедливости було проймаюче грозою душу масове вбивство жидів за часів гітлеризму. І треба подивляти жидів, що на процесі в Єрусалимі вони спромоглися поставити в стан оскарження не „німця", але нациста Адольфа Айхмана, та ще й допустивши на суд його оборонця і наладнавши з німецьким народом приязні відносини. Чому ж тоді таке відношення до українців? Чи тому, що українці все ще є жертвою народовбивства, що не мають вони можливостей боронитися?

Якби дійсна ситуація була відома Джімові Бішопові, то, можливо, що це допомогло б йому в пошукуванні відповіді на його реторичний запит. Коли ж мова про українців, то несправедливости, вчиненої супроти них на процесі Айхмана, не направить ані жаль, ані огірчення, ані тим більше злість, що може зродити нову несправедливість. Цього, власне, бажали б вороги українського і жидівського народів, яким залежить на жидівсько - українській ворожнечі, які не гребують ніякими засобами, щоб цю ворожнечу сіяти і розпалювати. Тим то в найкращому інтересі українського і жидівського народів було б цілком протилежне — наладнання приязних взаємин. У цьому намаганні кожний нарід відповідає за себе, і приклади несправедливости з процесу, що відбувається в Єрусалимі, не повинні припиняти наших зусиль у цьому напрямі. Строго об'єктивна, документальна студія українсько-жидівських відносин впродовж історії могла б відіграти в цих наших намаганнях рішальну ролю. І така студія має бути одним із чергових важливих завдань української спільноти у вільному світі.

ЗМІНЮЄТЬСЯ ХАРАКТЕР СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

28-го травня ц. р. опубліковано в Україні „Зобов'язання колгоспників, працівників радгоспів, спеціялістів і всіх трудівників сільського господарства України по збільшенню виробництва і закупок сільсько - господарських продуктів". Це „зобов'язання", як подає совєтська преса, „схвалено на пленумі ЦК компартії УССР з участю передовиків сільськогосподарського виробництва, голів колгоспів, директорів радгоспів, перших секретарів райкомів партії, голів райвиконкомів, учених і спеціялістів сільського господарства".

З цього виходить, що, на засекреченому пленумі, який відбувся в Києві в днях 17-19 травня, крім поданих двох точок порядку нарад — про хід виконання постанов січневих пленумів партійними організаціями Полтавської та Сталінської областей і визначення реченця 22-го з'їзду компартії України — дискутовано також і „зобов'язання".

„Зобов'язання" для цілої України (її сільське населення все ще перевищує 50% всього населення) ухвалили і прийняли до виконання члени центрального комітету та всі ті, які від партії залежать. Народ, який мусітиме це „зобов'язання" виконувати, голосу ніякого не мав, хоч можна бути певним, що коли б міг мати, то протестував би проти обтяжування його цією невільничою, непосильною працею. Але то вже така совєтська демократія.

Що „зобов'язання" це проголошено аж через 10 днів після пленуму, свідчить про те, що його на пленумі схвалено не відразу в такій формі, як опубліковано, а після пленуму ще довго „оформлювано".

У вступі до зобов'язання сказано, що Україна в 1960 р. виробила в усіх категоріях господарств по 328 центнерів, а в колгоспах, радгоспах та інших видах державних господарств по 202 центнери молока на 100 гектарів сільськогосподарських угідь.

Ці дані стверджують, що решту, 126 центнерів молока на 100 гектарів угідь, виробили індивідуальні господарства, тобто ці господарства все ще виробляють одну третину всієї продукції молока. В попередній статті ми вже згадували, що індивідуальні господарства України дають також майже одну третину всієї продукції м'яса.

Згідно із „зобов'язаннями" Україна має в 1961 р. виробити 2.1 - 2.2 мільярди пудів зерна, в тому числі збір озимих має дати 900 мільйонів пудів (з того 755 мільйонів пудів пшениці), кукурудза на площі 3 мільйони гектарів має дати 900 мільйонів пудів, а решту 300 - 400 мільйонів пудів мають дати інші зернові.

В найближчих роках площа під цукровим буряком на кормові цілі має бути доведена до мільйона гектарів, а всього під цукровим буряком до 2.5 млн. гектарів (на кінець 1959 р. становила вона 1,389,000 гектарів).

Картоплі має виробити Україна у 1961-му році 20.9-25 млн. тонн порівняно до 19.5 млн. тонн, вироблених у 1960 р., і городовини („овочів") 5.4 млн. тонн порівняно до 4.9 млн. тонн у 1960 р.

В 1961 р. Україна має виробити м'яса у всіх категоріях господарств 2.400,000 тонн у забійній вазі або по 56 центнерів на 100 гектарів угідь — у живій вазі худоби 3.600,000 тонн або по 85-87 центнерів на 100 гектарів угідь — з цього в колгоспах і радгоспах 1.230,000 тонн м'яса у забійній або 1.870,000 тонн у живій вазі худоби.

Як з цього знов виходить, індивідуальні господарства мають у 1961 р. виробити майже половину кількости м'яса.

У найближчі ж роки виробництво м'яса в Україні має бути доведене по всіх категоріях господарств до 3.8 млн. тонн у забійній вазі, що становитиме 104 центнери на 100 гектарів ріллі і по 30 центнерів на 100 гектарів інших угідь (дуже хитро сказано! — абв.) або 5.670,000 тонн м'яса у живій вазі худоби, що становитиме 132 центнери м'яса на 100 гектарів угідь.

У 1961 р. заплановано поставити на відгодівлю близько 4.5 млн. голів великої рогатої худоби і 20 млн. голів свиней у всіх категоріях господарств, а в найближчі роки збільшити поголів'я худоби до 9 млн. штук і свиней до 27 млн., У 1961 р. число корів в Україні має збільшитись на 700,000 і становитиме по 20 корів на 100 гектарів угідь проти 18.5 коров, які тепер є в усіх категоріях господарств, в тому числі 12 корів на 100 гектарів угідь у колгоспах (який все ж ще великий процент корів у індивідуальній власності в Україні! — абв.).

У найближчі роки поголів'я корів має бути доведене до 12 млн. або до 28 корів на 100 гектарів угідь (отже, більше як на третину — абв.).

Густість поголів'я великої рогатої худоби на 100 гектарів угідь по всіх категоріях господарств має бути доведена до: великої рогатої худоби — 62 голів, корів — 28, свиней 62 і овець — 30.

У 1961 р. продукція молока в усіх категоріях господарств має бути доведена до 15.4 млн. тонн або 360 центнерів на 100 гектарів угідь і в найближчі роки до 26.5 млн. тонн або 620 центнерів на 100 гектарів угідь проти 14 мільйонів тонн у 1960 р. (тобто майже вдвоє більше — абв.).

Ми вважали за відповідне навести тут важливіші цифри з того „зобов'язання", бо вони дають образ стану сільсько - господарського виробництва в Україні під теперішню пору і показують напрямок дальшого його розвитку.

Коли йде про перше питання, то ясно, що ще тепер продукція м'яса і молока, а значить і продукція м'ясо-молочних продуктів в Україні в одній третині спирається на продукції індивідуальних господарств, з чого треба зробити окремі висновки.

Коли ж іде про майбутній розвиток сільсько - господарського виробництва, то воно із зернового — яким було роками — згідно з плянами Москви, у швидкому темпі перетворюється в першому пляні на тваринницьке, в дальшому на технічні культури, а виробництво зерна сходить цілковито на дальший плян і може дійти до того, що Україна не буде продукувати навіть такої кількости хліба, щоб прохарчувати власне населення.

Внаслідок переставлення сільського господарства України на тваринницьку продукцію і вирощування технічних культур, площа під хлібами різко скорочується, як це показує порівняльна

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОС ЧИТАЧА

ЧИ ТРЕБА ВСЕ ХВАЛИТИ?

Переглядаючи рідну пресу у вільному світі, зокрема статті, рецензії й дописи про культурно - громадську та мистецьку працю української спільноти, ми винесли цікаве спостереження: лише виїмково зустрічаємо серед них правдиво і об'єктивно подані відомості про наші культурні —й мистецькі імпрези, решта — „вихваляється".. І тому треба глибоко цінити ті „вийнятки", як корисну й необхідну річ, бо тільки таким шляхом можемо бачити свої помилки і виправляти їх, а тим самим удосконалювати свою працю і — рости культурно. Якби не було ще й тих нечисленних речевих завваг, то ми дійшли б до переконання, що все у нас гарне, все безпомилкове і ... що у нас самі лише таланти.

Але ж ми буваємо на різних імпрезах, доповідях та академіях і бачимо, як вони відбуваються, який зміст тих доповідей і як на них реаґує громадянство. Бували навіть і такі випадки, коли мову Шевченка доповідачі називали нелітературною, бо він, мовляв, не закінчив ... університету... Те саме говорять і москалі. Але через тиждень або два читаємо в часописі, що „академія" відбулась на „мистецькому" рівні і що доповіді були ... „добре продумані й обґрунтовані"... Кому приносять користь такі імпрези?..

Хтось, звичайно, повинен нести моральну відповідальність за програму та її виконання, особливо, коли це відбувається в честь нашого національного ґенія Т. Шевченка, якого й без нашої допомоги москалі силкуються звести до ролі „пролетарського" поета.

Цим відповідальним чинником, безперечно, має бути провід громадської організації або спеціяльно вибраний комітет. Тільки ж до того комітету попасти не так то легко людині, якщо вона свою працю не базує на партійних „кваліфікаціях".

На зміст доповідей і мистецьку частину програми уділяється найменше уваги (бо треба ж таки хоч трохи на цім розумітися), і тому виходить, що ми несвідомо робимо так, як цього хочуть вороги...

Уникати таких аномалій в нашій громадській і культурній праці мусимо, і в цьому наша преса має бути головним чинником, допомагаючи виполювати те бацилля, яке засмічує працю у всіх галузях нашого національного життя.

Хочеться стати в оборону й нашого щедрого громадянства, яке на імпрезах і академіях виповнює залі набутих його ж пожертвами „Народних Домів". Громадянство хоче духової поживи, і має на це право. Не можна „годувати" його тими суроґатами, які компромітують і понижують наше національне ім'я...

Це питання дуже важливе й болюче, і на нього мусять звернути увагу наші інтелектуали і проводи організацій. Крім того, треба вже, нарешті, позбутись нам того себелюбства, звеличання свого „я" та льокального патріотизму, а замінити їх всенаціональними. Тоді переможемо.

Петро Шмалій
Сотник Українських Армій
6-го червня 1961 р.

Богдан Кравців

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА ПРОДУКЦІЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ 1960 РОКУ

(4)

Важке лихоліття України під большевицькою окупацією змальоване у повісті чи радше збірці нарисів і розповідей з підсовєтської дійсности, зокрема доби т. зв. єжовщини „На генеральній лінії". А. Височенка (Націоналістичне Видавництво в Европі, Париж, сс. 502+2 нп). Часу німецької окупації України стосується другий том роману „Нездоланні" Юрія Буряківця (Трентон, сс. 328).

З інших прозових творів 1960 р. треба згадати збірку оригінальних оповідань Людмили Коваленко „Давні дні" (Вид. УПЦ в США, Ню Йорк — С. Бавнд Брук, сс. 80) та збірку історичних оповідань для молоді „Неповторні дні" з передмовою К. Кисілевського (Вид. „Наша мета", Торонто, сс. 47+1нп), що ними дебютувала успішно Олександра Копач із Торонта. Сюди треба зарахувати ще й нариси з Гуцульщини Михайла Ломацького п. н. „Верховино, світку ти наш" (В-во „Говерля", Ню Йорк, сс. 287 +1нп), перевидані офсетовим способом із першого видання, яке появилося у Мюнхені 1956 року.

До видатних появ 1960 року в ділянці прози треба зарахувати збірку „гумористичних нарисів, розповідей, лицедійств, оглядів та рецензій з актуальних і недавноминулих подій" відомого українського еміґраційного гумориста Миколи Понеділка п. н. „Соборний борщ" (В-во Ю. Середяка, Буенос Айрес, сс. 398+2нп) та збірку фейлетонів і гуморесок молодого фейлетоніста Гриця Мотики „Плямки на піднебінні" (В-во Ю. Середяка, Буенос Айрес, сс. 201 +1нп), що визначені в підзаголовку ще як „Нещоденні історії із щоденного життя". Спробою дати актуальну сатиру є невеличка збірка нарисів Романа Лисняка „Останній полк" (Ню Йорк, сс. 20).

З бібліографічного обов'язку треба також згадати історичне оповідання про князівну Віру дочку Лаборця — Євгена Рудого п. н. „Жінка - лицар" (Филаделфія, сс.14), передруковану недбало із газетних вирізків.

З перекладної прозової літератури віднотовуємо тільки одну позицію — повість з часів Французької революції Вільгельма Гюнермана п. н. „На Божих окопах" (В-во ОО. Василіян, Торонто, сс. 192), що її переклала Ірина Нестюк.

Так само тільки одну позицію треба зареєструвати, якщо йде про переклади з української мови на чужі. Це — вибір оповідань Миколи Хвильового „Оповідання з України", в перекладі і з передмовою проф. Юрія Луцького, опублікований англійською мовою одночасно двома виданнями (брошурованим дешевим і оправленим дорожчим) Філософічною Бібліотекою в Ню Йорку (сс. 6нп+234). Англійська назва: "Stories from the Ukraine."

Разом в ділянці прози протягом 1960 року, появилося 19 видань, в тому числі 17 оригінальних творів, один переклад з німецької й один переклад з української на англійську мову. В порівнянні до 1959 року, коли було 36 видань, прозова літературна продукція зменшилася майже на половину.

Збільшилася, в порівнянні до 1959 року, більш як на половину — з 6 до 14 — кількість видань з дитячої літератури. В цій ділянці треба занотувати такі видання: перенесену з 1959 року з огляду на датування 1960-им роком дитячу казку Івана Багряного „Телефон" (В-во Українські Вісті, Новий Ульм,). „Віршовану абетку" Миколи Щербака з ілюстраціями Едварда Козака, опубліковану, як четвертий випуск Бібліотеки „Веселки" (УНС, Джерзі Сити, сс. 35+1нп) з кольоровими ілюстраціями, розповідь Лесі Храпливої про „Забавки Мартусі" з ілюстраціями Ніни Мудрик-Мриц (В-во Українським Дітям, Ню Йорк-Мюнхен, сс. 16 нп.), збірку віршів, оповідань і п'єс для дітей Ганни Черінь „Братік і сестричка" (Накл. Укр. Амер. Вид. Спілки в Шикаго, сс. 92), упорядковані для малят відомою українською письменницею і педагогом Марією Юркевич збірки віршів і оповідань „Соняшний промінь" (Кооп. Базар, Филаделфія, сс. 32), „Снігова баба" (Кооп. Базар, Филаделфія, сс. 32), „Сніжинки" (Союз Українок Америки, Филаделфія, сс. 32) та „Щебетали пташечки" (СУА, Филаделфія, сс. 32), усі з ілюстраціями роботи Христини Зелінської та обкладинками роботи Василя Дорошенка, оповідання М. Дмитренка про юного розвідчика УПА „Михайлик", передруковане з підпільного видання кол. вояків УПА, Торонто, сс. 50), казку „Як півник гарним став" („Книгоспілка", Ню Йорк, сс. 7+3нп.) з малюнками В. Сутеєва, опрацьованими Ю. Матушевським, віршовану казку Павла Степа „Брати" з ілюстраціями Сільвії Никорович (В-во „Батьківщина", Торонто, сс. 38), сценічні картини для дітвори М. Аматора „У честь святого Миколи" (Вид. „Укр. Нар. Слова", Питсбурґ, сс. 22) і два офсетові передруки з видань „Світу дитини" у Львові: „Пригоди горобчика" Осипа Маковея з малюнками А. Манастирського („Говерля", Ню Йорк, сс. 39 +3нп.) та „Пастушок з Назарету" Антона Лотоцького („Говерля", Ню Йорк, сс. 60+4нп).

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

ЗГАДУЮЧИ МИРОСЛАВА РАДИША

Для відмічення п'ятиліття з дня смерти талановитого маляра, Мирослава Радиша, хотілося б сказати щось більше про його спадщину, як лиш дати їй більше чи менше вірну оцінку, а в тім і усвідомити собі, що саме втратилося з відходом від нас цього мистця.

Дуже жорстоко обійшлася з ним безоглядна смерть, обриваючи його життя власне в той час, коли він поставив перші, впевнені кроки на прямий шлях, знайдений довголітнім шуканням, експериментуванням, блуканням від форми до змісту, від лінії до аморфної кольорової плями. В його спадщині відчитуємо моменти драматичних заломань, може і зневіри у себе і можливість знайдення власної мови, що єдино, не запозичуючися в чужих манерах, могла б з'ясувати роками виношувані творчі візії, які настирливо, до болю, вимагали своєї реалізації, конкретизації в готових творах.

Якоюсь нервозністю, внутрішнім, гарячковим діялогуванням з непереконаним опонентом позначені деякі періоди в його шуканнях, сказати б, безоглядним наштовхуванням себе самого на нові і все нові стежки, що скоротили б процес і час природного дозрівання і кристалізації. Чи було це прочуття, що так мало дасться йому того часу до повноцінного висловлювання повним голосом, власним голосом? Чи нетерплячі у своєму очікуванні на народження позасвідомої візії, нашіптували йому про недобру приреченість? — Може.

Спостерігаючи творчу еволюцію в хронологічному чергуванні осцилювання між різнопроблемними бігунами, в якомусь моменті ми стверджуємо наглий, зовсім таки несподіваний закрут, вихід на шлях повного суверенітету у володінні трудновловленими і химерними засобами самовияву. Як мандрівник в густому пралісі зневічев'я вступає на ярко освітлену сонцем галяву, так Радиш знаходить несподівано ту найбільшу ласку муз, без зумовлень, без надуманости, без чужого посередництва, змогу виявити повноту власних творчих схвилювань та ідей.

Три чіткіших періоди треба відзначити в творчості Радиша. Малярську школу покидає він з вантажем імпресіоністичної методології, нагинаючи згодом, довший час всі творчі спроби до імпресіоністичної манери. Очевидно, вузькі рами світопередавальних можливостей імпресіоністичного програмового творення, вкінці видались мистцеві надто непридатні для передачі всіх тих переживань, що їх принесли страхіття другої світової війни, еміґрування, а з тим болючий відрив від рідної землі. Саме цей злам і відчитуємо у спадщині, як впровадження на палітру чорної і земляних фарб, на правах паритету зі засадничими кольорами, безкомпромісове змішування всіх фарб в погоні за їх виразністю, а навіть символічною вимовністю. Впоряд із кольористичною еволюцією, починає Радиш шукати поглиблення сюжетової виразности в деформізмі і вигострювання рисункової чіткости.

Власне в завершуванні цього періоду почувається якусь суєтливість, може й невпевненість у тому, чи експресіоністичною безоглядністю трактування кольору і форми достаточно звільнив себе від квієтизму імпресіоністичного світосприймання і світопередачі.

І тут з'являється нарешті межа цього періоду у помітному заспокоєнні попередніх рвучких відходів від манери до манери, переходів від наголошуваної сюжетности до формального експерементування. А за цією межею Радиш, подібно як Мороз чи Соловій в нинішній стадії творення, розкидає всі перегороди, розриває всі заслінки, що відмежовували раніше візійну стихію від поступаючого твору і його дохідливости до сприймача. І подібно як Мороз чи Соловій, кожний в дуже своєрідний спосіб, починає він кристалізувати свою мистецьку філософію і суґестивно накидати її сприймачеві його мистецького твору. І тепер пересіваються всі надбання, всі припадком призбирані відомості і досвіди, піддається оцінці окови зрілого майстра придатність кожної з перепробуваних манер для кристалізації суверенного, самопевного, творчого „я".

Останній період, що повинен був тривати довгі роки, а в них повинна була виявитися вся ідейна наснаженість мистця звільненого вже від усього, що непричасне у самовиявленні, обірвався на бравурному прелюді. Ось перед нами низка творів з того часу. Деякі з них зовсім невеличкі, наоспіх накинуті ескізики. В них тільки ледве сформована перша фраза задуму, що повинен був згодом розвинутися і заокруглитися в остаточному творі. Проте як чітко вже в цій першій фразі з'ясовується майстерська і мистецька зрілість нашого творця! Кілько, вже лише ці, невеликі нотатки, обіцюють! На жаль цим обіцянкам не дано здійснитися.

Власне про творчу спадщину Мирослава Радиша хотілося б в цій згадці заговорити не стільки піддаючи цю спадщину оцінці, кілько, оцінивши її загальниково, як поважну позицію в культурних надбаннях заокеанського українства, потурбуватися її долею і призначенням. Спадщина ця в дбайливих руках близької родини покійного мистця. Вона вважливо бережена і консервована. Але наразі і на неозначений час вона являється мертвим капіталом, райдужним самоцвітом, що захований у щадничій касі, неспроможний радувати нікого своїм блиском і красою. В такому положенні творчість Радиша не може стати діючим чинником у формуванні нашого заокеанського мистецтва, виховним і стимуляційним чинником для молодшого покоління наших мистців, бо воно не має змоги пізнавати і вивчати її бодай у наймаркантніших зразках...

Але звести коротку згадку про покійного Радиша на цю площину, то значить замінити її суцільним докором в бік наших громадських чинників і всіх, кому очевидне значення духової культури в збереженні національної особовости поза Україною, за каригідне занедбання справи організації ґалерії образів у світовій метрополії. Звичайно, йдучи дальше, ми мусіли б пом'янути не тільки особу цього померлого мистця. Мусіли б ми згадати імена мертвих і живих ще талановитих мистців, що їхні твори як і твори Радиша, з боку національної функціональности являються нині мертвим капіталом чи самоцвітом у щадничій касі. Врешті мусіли б ми заговорити про інші й інші аспекти цього занедбаного діла.

Наразі не маємо змоги показати зі стін постійної ґалерії ні своїм ні чужим ні Радиша, ні Архипенка, ні Новаківського, ні Труша, ні довгої черги імен живих і померлих мистців, заступлених творами, які стали б капіталом, що дає найвищі, бо собівартні проценти...

А може ця тиха згадка про Мирослава Радиша, стане голосною пригадкою про наше занедбання цієї незвичайно важної справи? — Коли б!

А. Ласовський

ПРОГРАМА Секретарсько-Організаційного Курсу УНСоюзу

— який відбудеться на —
СОЮЗІВЦІ В КЕРГОНКСОН, Н. Й.
в часі від 17-го до 23-го червня 1961 р.

ДОПОВІДІ:

1. Вага вишколу секретарів і організаторів.
2. Братський рух (фатерналізм) в Америці і УНСоюз.
3. Історія УНСоюзу.
4. Статут УНСоюзу та уніформований братський кодекс.
5. Економічний ріст УНСоюзу та його сучасний стан і тенденції.
6. Національна роля УНСоюзу.
7. Вклад УНСоюзу в господарський розвиток української громади.
8. УНСоюз і молодь.
9. Роля жінок в УНСоюзі.
10. Кваліфікації й обов'язки організатора УНСоюзу.
11. Як здобувати членів? (Психологія забезпеченевої акції).
12. Організація членської кампанії (Техніка забезпеченевої акції).
13. Наш „товар"; роди забезпечення в УНСоюзі та їх добір.
14. Життьове забезпечення українців в Америці. Числа і порівняння.
15. Нові зміни і поліпшення та пляни на майбутнє.
16. Діловодство секретаря Відділу:
    - а) Оформлювання нових членів: аплікації, грамоти, вкладки.
    - б) Ведення відділових розрахунків та книжок: місячні виkази, рахунки і книги.
    - в) Зміни в грамотах забезпечення члена (Зміни кляс, сум, прізвищ, спадкоємців, суспензи, грошові звороти, безплатне продовження, виплачене забезпечення і т. п.).
    - г) Виплати членам: Посмертні, вивінувальних забезпечень, грошових зворотів, допомог, дивіденд і позики).
    - ґ) Обов'язки відносно членів і Відділу.
    - д) Плянування і ведення громадської і товариської діяльности.

Доповіді відбуватимуться ранками, а після полудня панелі.

Доповідачі:

1. Гол. предсідник **Й. Лисогір.**
2. Заст. гол. предсідника **А. Герман.**
3. Гол. касир **Р. Слободян.**
4. Гол. редактор **А. Драґан.**
5. Пост. організатор **мґр. І. Скочиляс.**
6. **Володимир Сохан.**
7. **Інж. Степан Чайківський.**
8. Гол. секретар **Я. Падох** — *керівник курсу.*

Початок курсу в суботу 17-го червня, о год. 3.00 по полудні.

Загальні Збори Тва Інженерів у Филаделфії

Филаделфійський Відділ Т-ва Українських Інженерів відбув свої Загальні Збори в суботу, 20 травня ц. р. Із звітів уступаючої Управи можна ствердити багатогранну діяльність Відділу, який відсвяткував минулого року 10-ліття свого існування в Америці.

Відділ нараховує під цю пору 80 членів, які рівночасно належать до інших суспільно-громадських організацій і проявляють там живу діяльність.

Багато молодих ґрадуантів американських технічних то шкіл включилися в ряди членів Відділу, даючи в цей спосіб запоруку на ще більший розвиток цієї української професійної організації у ЗДА, яка тісно пов'язана своїми традиціями з колишньою „Основою" на рідних землях.

Зборами проводила президія в складі: інж. М. Каплистий, д-р Б. Гнатюк, та інж. М. Будник. Після вичерпання речевої дискусії над звітами уступаючої Управи, вибрано новий провід Відділу в такому складі: інженери Я. Цюк, голова, Л. Дяченко, секретар, С. Хариш, Б. Кивелюк, І. Остап'як, М. Будник і П. Шиприкевич — члени Управи. Контрольну Комісію очолив д-р А. Шутка з д-ром Б. Гнатюком та інж. В. Винницький.

Треба сподіватись, що новообрана Управа филаделфійського Відділу ТУІА доложить багато зусиль в напрямі розвитку і росту нашої загально шанованої Організації українських професіоналів на цьому терені.

О. -лик

Вступайте в члени УНСоюзу!

Крайовий З'їзд СУМ-у в Бельгії

Цьогорічний З'їзд СУМ-у в Бельгії, що відбувся 16-го квітня в Брюсселі, проходив під знаком „відмолодження" сумівської організації. З цією метою на З'їзд запрошено молодих студентів з Лювену, які мають втягатися в працю, щоб в майбутньому перебрати провід СУМ-у в свої руки. Звіти з праці Крайової Управи виявили, що діяльність у звітному періоді була зосереджена на проблемі виховання юнацтва. В тому напрямі переведено вишкільний курс, в якому взяло участь около 40 юнаків і юначок, влаштовано Оселю-табір ,де було 104 учасники, а групу 11 юнаків і юначок вислано на кошти КУ СУМ до юнацьких таборів в Англії.

Після звітів дискусія велася довкола Ю СУМ-у, його організації і оживлення. Відмічено значення юнацьких таборів і вишкільних курсів у виховній праці. Тому рішено перевести наступний вишкільний курс для виховників і старшого юнацтва і зорганізувати місяць Юного Сумівця.

Крайову Управу перевибрано в незміненому складі з тим, що доповнено молодшими членами, яким приділено функції заступників у різних референтурах. Склад КУ на 1961 рік: О. Коваль — голова, І. Дерев'янка, орг. референт, Г. Ощипко — секретар, І. Левицький — референт юнацтва. Заступники: Б. Дибайло і В. Дерев'янка, М. Когут — фінансовий референт; заступник — В. Закальницький.

Г. О.

Д-р Яр Славутич відвідав редакцію „Свободи"

Джерзі СиТі, Н. Дж. — Після закінчення праці в Конґресовій Бібліотеці у Вашинґтоні над збиранням матеріялів для теми про ставлення совєтського режиму до не-російських мов, уможливленої йому стипендією Албертійського Університету, д-р Яр Славутич прибув до Ню Йорку і відвідав теж редакцію „Свободи" в Джерзі Ситі. Перебуваючи у Вашинґтоні, д-р Яр Славутич відбув зустріч із тамошнім громадянством і влаштував там 2-го червня свій літературний вечір. Після цього виступав у Ню Йорку на науковому засіданні НТШ, на якому говорив про українську участь у цьогорічному міжнародному конґресі назвознавців. По дорозі з Едмонтону, де він працює, до Вашинґтону д-р Яр Славутич виступав з літературними вечорами у Саскатуні, Міннеаполісі, Шикаґо і Клівленді. Повертаючи до Канади, він задумує відбути свої вечори ще у Потакет, Р. Ай., Монтреалі, Торонті і Вінніпеґу, де зупиниться ще кілька днів для нагляду над закінченням друкування його англійського підручника для навчання української мови, який має появитися найближчим часом другим поширеним виданням — двома томами в одній книжці — у видавництві „Гейтвей Паблішерс".

ЗМІНЮЄТЬСЯ ХАРАКТЕР СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

таблиця посівних площ у 1953 і 1959 рр.:

Посіяно в тисячах гектарів:

	1953	1959
пшениці —	9.544	7.537
кукурудзи —	1.761	7.689
техн. культур —	2.561	3.221
цукр. буряка —	958	1.389
соняшника —	878	1.245
кормових культур трав і т. п. —	5.718	9.684

(„Сельское Хозяйство СССР" — Стат. Збірник, Москва, 1969, ст. 144 і наступні, з нього ж взято також всі порівняльні цифри для 1959 р., цифри для 1960 р. цитовані у цій статті містяться в „Зобов'язанях").

Як з цього видно, переставлення України на тваринництво та технічні культури спричиняє різку зміну в цілій структурі посівних площ України. Збільшується площа під кормовими, під травами, під кукурудзою (що, як відомо, займала в 1960 р. 10.5 мільйона гектарів, а за офіційними повідомленнями у 1961 р. становить покищо 6.8 млн. гектарів, але може збільшитись внаслідок пересіву озимих), соняшником, цукровим буряком і картоплею, а збільшення це відбувається за рахунок хлібів, у першу чергу пшениці, площа якої за 6 років скоротилася на 2 млн. гектарів.

„Зобов'язання", в якому передбачається подвоєння „в найближчі роки" поголів'я худоби і збільшення на $1/3$ поголів'я свиней, як також майже подвоєння продукції молока, вимагатиме дальшого значного розширення посівної площі під кормовими (і кукурудзою зокрема), а тому, що в Україні цілини практично немає, розширення це мусить відбуватися за рахунок зернових (хлібів), у першу чергу пшениці.

В такий спосіб Україна економічно інтеґрується у Совєтський Союз. Переведенням її на тваринницьку продукцію та вирощування технічних культур Москва плянує узалежнити Україну від себе так, як це вже зроблено з деякими середньо-азійськими республіками.

Як з цього видно, „зобов'язання" має і господарське і політичне значення. Воно унаявлює і підкреслює тільки те, що в Україні вже протягом років робиться.

абв.

Українська Хроніка

● **Пам'ять Гол. Отамана Симона Петлюри в 35-річчя з дня** його смерти вшановано в Ню Йорку дня 3-го червня ц. р. урочистою академією, влаштованою Центральним Комітетом Вшанування Пам'яті Симона Петлюри і Товариством Прихильників Української Народної Республіки в Ню Йорку. Академію відкрив ген. О. Загродський і доповідь прочитав молодий український науковець д-р Яр. Білинський. Звідомлення з академії буде надруковане найближчим часом.

● **Спільна прилюдна Шевченківська сесія УВАН і НТШ у Канаді,** під патронатом Наукової Ради в Канаді, відбудеться дня 10-го липня ц. р. в одній із заль Манітобської Леґіслятури у Вінніпеґу, о год. 7.30 веч. У програмі передбачені доповіді проф. Є. Вертипороха з Торонта, проф. Яр. Рудницького з Вінніпеґу, проф. Ю. Бойка з Мюнхену, проф. С. Килимника з Торонта та ін.

● **XII-та Зустріч-Здвиг українців Америки і Канади,** влаштовувана заходом організації Українського Визвольного Фронту, відбудеться в неділю 25 червня ц. р., на площі Канадійської Крайової Виставки у Торонті. У програмі передбачені промови, виступи хорів та оркестр і деклямації. Метою маніфестації віддання поклону Тарасові Шевченкові у 100-річчя з дня його смерти.

ЗІ СПОРТУ

БУРХЛИВИЙ ФІНАЛ ЗА ЧАШУ СТЕЙТУ
„Чорноморська Січ" — Гобокен ФК 3:3 (3:2)

Нюарк, 4-го червня 1961 р. — Фінал за Футбольну Чашу Стейту Ню Джерзі, в якому стрінулися „Чорноморська Січ" і німецький клюб Гобокен (ДАФБ — прем'єр дивізії), закінчився бурхливим реміcом 3:3. — Були це хвилини під кожним оглядом змагання, в яких „Чорноморська Січ" мала „чорний" день. Не відповідна площа, якою є Фарвера Гров, — жахливі судді, та нервова гра нашої дефензиви, розчарували цілковито глядачів. Крім цього Гобокен ФК кол. член Оберліги ДАФБ, тепер прем'єр дивізії, подібно знаного в цьому році СК Ню Йорку (суперник нашого „Тризуба" Фил.) — то дуже твердий і небезпечний клюб. — Це і причини, чому „Чорноморська Січ", ведучи двократно на початку гри — 1:0, а опісля 3:2 втратила перед кінцем чергові ворота, а через це і майже готову виграну.

Перші ворота змагань здобув Луценко з наріжняка в 6-ій хв. Суперник вирівнав в 21-ій хв., а 5 хвилин пізніше здобув ведення в підворітному замішанні. — В 32-ій хв. Ю. Саварин стрілив карний і вирівняв 2:2. Ведення знов для нашої дружини здобув В. Каздоба з автового викиду Л. Луценка в 41-ій хв. гри. — 65-та хвилина принесла четверті ворота для Чорноморців З. Шпона, однак лінійний суддя їх уневажнив.

Чергові хвилини гри відзначилися нервовими діями змагунів і глядачів, спочатку Гобокен, а пізніше і „Чорноморської Січі".

Суддя Ст. Альмонд, разом з лінійними виявилися цілковито нездібними опанувати ситуацію. Дж. Альмонд робив рішення, зміняв їх на домагання то змагунів то лінійних суддів.

Другу півгру німці грали в 10-ку після виключення одного з їхніх змагунів за бійку. В загальному „Чорноморська Січ" заграла нижче свого рівня, головно наша дефензива і воротар Бенедетті. Повторення гри відбудеться в найближчу неділю.

Омелян Твардовський

ПЕРША ПЕРЕМОГА „ЛЕВІВ"
„Леви" — Вандерерс 5:1 (4:0)

Шикаго, Ілл. — 4-го червня відбулися п'яті весняні футбольні змагання між „Левами" та новиком Вищої Ліги, — німецькою дружиною Вандерерс на стадіоні Експсалл парку. Цим разом „Леви" виступили в найкращому складі, включно із Чижовичем II, Сиником, Марковичем, Терлецьким та Андрушком. Як можна було сподіватися, „Леви" виграли перші змагання, після чотиримісячної кризи із рахунком 5:1 (4:1). Остання перемога поправила табелярне положення „Левів" і вони перейшли із шостого на четверте місце табелі Вищої Ліги із відношенням точок 5:5, воріт 8:7; виграли одні змагання, зремісували трое та програли одні.

В останніх змаганнях напад „Левів", підсилений дуже добрим напасником Чижовичем II, багато краще грав, ніж попередньо та стрілив п'ять воріт, не використавши кількох позицій відкритих висліді. В першій половині гри ціла дружина грала концертово. В другій половині „Леви" трохи бавилися із німцями, а таксамо спека та не дуже добре грище (вузьке та нерівна трава) не принесли вищого вислідy. Керівником та душею нападу був Чижович II, який разом із Силиком надавали тон цілій грі.

Ворота для „Левів" стріляли Терлецький трое та Чижович II двоє. Вандерерс здобули ворота у 62-ій мінуті із виною нашого оборонця Скорохода, який ще досі не позбувся поганої привички „киватися" із противником. Воротар Кашуба виловив кілька сильних стрілів. Вандерерс грали гостро, в наслідок чого були сконтужені Ляхів та Тищенко. Судді не були справедливі та подарували німцям карний кол у другій півгрі.

Ланковий „Левів" п. Еміліян Ванах зрезигнував із посту й змагуни вибрали 28-го травня „старого й заслуженого лева" Романа Андрушка, який, як військовик та музика, відразу береться до дисципліни й під його диригуванням „Леви" виграли 5:1.

У передзмаганнях резерва „Левів", підсилена Мелешком, Коханюком та Кратом, перемогла резерву Вандерерс 4:1 (0:0), при чому ворота стріляли ланковий Ярослав Дикий двоє із вільних копів та Крат 2.

Юніори програли свої останні змагання сезону против Фортуни 1:2. Ворота стрілив Кос. Наші „Левенята" програли несподівано 3-го червня до німців Рамс 2:4. Двоє воріт стрілив Степан Дижурко.

Петро Головатий

В НАШІЙ КНИГАРНІ
можна замовити:

A Ukrainian Poet in the Soviet Union — by Oksana Asher	$1.00
Поклін Шевченкові — матеріяли для святкування сотих роковин смерти Тараса Шевченка	2.00
Ярослав ПАДОХ: Український Народний Союз у світлі чисел — Видання УНСоюзу	1.50
Борис ВЕРЕСТ: Олександер Довженко, критична монографія	1.50
Микола ГРІНЧЕНКО: Історія Української Музики (Друге видання) Брошура	3.50
Тверда оправа	4.25
Ukrainian Language and Culture by Nestor P. Novovirsky, 2 t. L., по	3.00
Варвара ВОРД: П'ять ідей, які змінюють світ (переклад з англійського)	2.00
Микола ПОНЕДІЛОК: Соборний борщ — Збірка гумористичних нарисів, розповідей, лицедійств, оглядів та рецензій з актуальних і недавноминулих. Брошура	3.00
В твердій оправі	4.00
Степан РИНДИК: Логос — збірка поезій, друге видання	2.50
Галя ЛАГОДИНСЬКА: До сонця — до волі — мандрівка юности	2.00
Софія ПАРФАНОВИЧ: Вірний приятель — оповідання з життя домашнього кота	2.50
Юрій ТИС: На світанку — біблографічна повість з життя Марка Вовчка	4.50
Юрій ЛИПА: Нотатник — новелі, 3 томи	3.00
Ярослава ОСТРУК: Провалля — повість	2.50
Леонід МОСЕНДЗ: Останній пророк Брошура	4.50
Тверда оправа	6.00
Іванна САВИЦЬКА: Три казочки — для дошкільного віку	1.50
Д-р В. МУРОВИЧ: По Святій Землі — враження з подорожі і опис святих місць	2.50
Зосим ДОНЧУК: Прірва — роман	4.00
Степан РИНДИК: Пригоди і люди — оповідання	3.00
Гана ЧЕРІНЬ: Братік і сестричка	3.00
Леся ХРАПЛИВА: Отаман воля	2.00
Леся ХРАПЛИВА: Забавки Мартусі	1.00
Леся ХРАПЛИВА: У темряві — нариси	1.00
Остап ТАРНАВСЬКИЙ: Самотнє дерево — поезії	1.00
Jurij BORYS: The Russian Communist Party and the Sovietization of Ukraine	8.00

Замовлення і належність слати чеками або поштовими переказами на адресу:

SVOBODA
P. O. Box 346 — Jersey City 3, N. J.

ЗАВОРУШЕННЯ В ЗАНЗІБАРІ

Під час виборів, що відбувалися в днях 2 і 3 червня ц.р. на британському африканському острові Занзібар, виникли криваві сутички між арабами й африканським населенням, у висліді яких мало бути 65 вбитих і 145 ранених. На фото: військовий поліціянт шукає за зброєю в затриманого негра.

Відзначено меморіяльні місця М. Вовчка в Европі

Відома письменниця Марко Вовчок (Марія Маркович) тричі перебувала на лікуванні в Бад Швальбах коло Вісбадену в Зах. Німеччині, а саме в 1858, 1859 і 1860 рр. Для відзначення цих дат Українська Вільна Академія Наук — УВАН у Канаді передала з кінцем квітня місту Швальбах її портрет М. Вовчка роботи пані К. Антонович і фотокопію її рукопису „Козацька кров". Церемонію передачі доверши президент УВАН у Канаді проф. д-р Яр. Рудницький із Вінніпегу по дорозі до Італії на міжнародний конгрес назвознавства. Портрет завішено в корідорі готелю „Вайденгоф", у якому двічі (1859 і 1860) жила письменниця, фотостат рукопису передано для міського Архіву - Музею в Швальбаху. В 1944 р. тут перебувала група українців з ред. А. Курдидиком, що зібрав матеріяли про М. Вовчка в Швальбаху.

Читайте українські книжки й газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ПАМ'ЯТЬ ШЕВЧЕНКА У СТОРІЧЧЯ ЙОГО СМЕРТИ

ВІДЗНАЧИМО НАЙКРАЩЕ ПІЗНАННЯМ ЙОГО ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТИ

та

для святкувань й імпрез, для лектури і бібліотек і для подарунків завжди потрібні видання творів Шевченка і писань про нього, що їх можна набувати

в Книгарні „СВОБОДИ":

Т. ШЕВЧЕНКО: КОБЗАР — з поясненнями і примітками д-ра Василя Сімовича, 2-ге справлене й поширене видання під ред. д-ра Ярослава Рудницького	$7.50
Т. ШЕВЧЕНКО: КОБЗАР — 1840-1940	2.95
КОБЗАР ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: вид. Просвіта, Вінніпег	2.00
П. ЗАЙЦЕВ: ЖИТТЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА — опр.	5.50
Брошура	5.00
ШЛЯХ ВЕЛЕТНЯ — ілюстрована біографічна розповідь про Тараса Шевченка — переказала Наталія Лівицька-Холодна	3.50
М. ШЛЕМКЕВИЧ: ВЕРХИ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТИ — Промови — доповіді	2.00
В. ДОМАНИЦЬКИЙ: ТАРАС ШЕВЧЕНКО (Синтетично-націологічні студії його життя й творчости)	2.00
ТРИ ПОЕМИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (Сон — Великий Льох — Неофіти), з передмовами й поясненнями Богдана Лепкого	1.00
ПРО ШЕВЧЕНКОВІ ТВОРИ (Перебендя, Смерть чумака, Оферма)	0.50
НАШ ШЕВЧЕНКО — Збірник-Альманах, вид. УНСоюзу	2.00
Д-р Л. МИШУГА: ШЕВЧЕНКО І ЖІНКА (жінка в житті і творах поета)	0.50
Роман ЗАВАДОВИЧ: КОБЗАРЕВА ГОСТИНА — Сценічна картина з життя Т. Шевченка, у 3-ох відслонах, вид. Українського Народного Союзу	0.50
Т. ШЕВЧЕНКО: ГАЙДАМАКИ — з портретом автора й ілюстраціями	1.00
Юрій БОЙКО: ШЕВЧЕНКО І МОСКВА	1.00
ШЕВЧЕНКО (Українська Вільна Академія Наук у США) Річник I	0.50
Т. ШЕВЧЕНКО: ДУМКИ	0.25
ДОСТОЙНО ЄСТЬ — Збірка в Шевченкові Роковини. Промова Богдана Лепкого на Шевченківському святі у Берліні в 1920 році	0.25
Богдан КРАВЦІВ: НЕБЕЗПЕЧНИЙ „КОБЗАР" (Совєтське фальшування поетичної творчости Шевченка)	0.25
АНГЛОМОВНІ ВИДАННЯ:	
TARAS SHEVCHENKO — The Poet of Ukraine. — Selected Poems. — Translated with an Introduction by Clarence A. MANNING. Edited by Ukrainian Nat. Ass'n.	2.50
TARAS SHEVCHENKO — Bard of Ukraine by D. Doroshenko, preface by Clarence A. Manning. Edited by United Ukrainian Organizations of the United States	0.50
SHEVCHENKO"S THOUGHTS and LYRICS — Commemorating the Centennial of his Death	1.50
SHEVCHENKO AND WOMEN — Women in the Life and Work of Taras Shevchenko by Dr. Luke Myshuha. Translated by W. Semenyna	0.50
EUROPE'S FREEDOM FIGHTER — Taras SHEVCHENKO. A documentary Biography of Ukrain's Poet Laureate and National Hero	0.25

Належність за книжки просимо слати тільки чеками, або поштовими переказами

SVOBODA
81-83 Grand Street — Jersey City, N. J.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вас такі обов'язки повірить члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

СУБОТА, 17-го ЧЕРВНЯ 1961:

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні Збори — піврічні звідомлення і роздача дивіденди В-ва св. о. Миколая, Відд. 175, в год. 7:00 веч., в залі УНДому, при вул. Мартін. — С. П. Крупка, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 206 в год. 7:00 веч., в парохіяльній залі, при 74 Геррис Еве. На Зборах буде видача дивіденди. — Є. Тепер, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Приймання вкладок Відд. 397, від год. 3:00-4:30. — О. Штогрин, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 83, в год. 5:30 по пол., в Укр. Горож. Клюбі, при 847 Норд Френклін вул. На Зборах буде видача дивіденди. — Ст. Гаврищ, секр.

ПЛЕННФІЛД, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 372, в год. 7:30 веч., в Ігел Голл, при 210 Черч вул. — П. Шило, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Піврічні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 156, в год. 7:30 веч., в Громадському Домі. — В. Новак, секр.

АСТОРІЯ, Л. Ай. — Півричні Збори В-ва св. о. Миколая, Від. 5, в год. 6:00 веч., в церковній залі. Присутність побажана з огляду на видачу дивіденди. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори членів В-ва св. Юрія, Відд. 239, від год. 3:00 до 5:00 по пол., в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 Н. Френклін вул. Порядок дня, як звичайно та видача чеків-дивіденди за 1960 рік. — М. Ковальчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, в год. 7:00 веч. в залі при 33 Іст 7-ма вул. в Ню Йорк Сіті. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 42, в год. 7:30 веч., в УНДомі, при 237 Hope Ave. Чеки-дивіденду кожний член має відібрати особисто. — В. Марущак, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 117, в год. 7:00 веч., під ч. 33 Іст 7-ма вул., в Ню Йорку. На Зборах, між ін. буде вибір фінансового секретаря. — С. Кучма, предс. — 214 E. 10th St., New York 3, N. Y.

НЕДІЛЯ, 18-го ЧЕРВНЯ 1961:

БОСТОН, Масс. — Загальні Півричні Збори Т-ва ім. Є. Коновальця, Відд. 238, по Службі Божій, у церковній залі св. Андрія. Крім звіту Управи Відділу заплановано, роздачу дивіденди, розгривка на город на фонд будови пам'ятника Шевченка та спільна фотографія. — Д. Николенко, рек. секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Півричні Збори В-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 476, зараз по Службі Божій, в залі, де звичайно. — Управа.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 342, в год. 2:00 по пол., в шкільній кімнаті ч. 2, під церквою св. Димитрія. На Зборах члени отримають дивіденду. — Управа.

САНТ ЛУЇС, Мо. — Півричні Збори Т-ва св. Володимира, Відд. 179, в год. 1:30 по пол., в УНДомі, під ч. 2838 Майн-ля вул. З огляду на резиґнацію теперішнього секретаря, буде вибір нового. — І. Назар, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ЧЕРВНЯ 1961:

БОФФАЛО, Н. Й. — Місячні Збори В-ва св. о. Миколая, Відд. 127, в год. 11:30 перед пол., в церковній залі, при Філмоpе і Онейда вул. — Управа.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 97, в год. 2:00 по пол., в церковній залі, при 45-47 Hope Ave. в Пассейку, Н. Дж. — М. Мельник, рек. секр.

ШИКАГО, Ілл. — Збори С-ва Благовіщення, Відд. 125, в год. 12:30 по пол., при 845 N. Western Ave. Членів просимо зголошуватись по чеки-дивіденду. — І. Подола, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Півричні Збори С-ва „Любов", в год. 3:30 по пол., в УНДомі, під ч. 214-216 Фултон вул. На Зборах можна відібрати чеки-дивіденду. — А. Гнатюк, секретар.

САВТПОРТ, Конн. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 84, точно в год. 4:00 по пол., в залі УНДому, під ч. 279 Кінгс Гайвей. — П. Дудко, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Збори Т-ва „Подільська Січ", Відд. 8, в год. 2:00 по пол., в залі Клюбу, при 13 Washington Ave. — В. Мандзій, секр.

ВЕСТ ІСТОН, Па. — Півричні Збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 137, в год. 2:00 по пол., в Укр. Горож. Клюбі. На Зборах буде видача чеків-дивіденди. — Управа.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори В-ва Прев. Богородиці, Відд. 259, в год. 1:00 по пол., в церковній залі при 4952 So. Paulina St. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні збори В-ва св. Василія, Відд. 339, в год. 2:00 по пол., в домі Укр. Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. — С. Лупацій, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Місячні Збори Т-ва „Любов", Відд. 370, в год. 11:45 перед пол. Побір членських вкладок буде від год. 9:00 рано. До відбору є дивіденди чеки, які просимо передавати на будову пам'ятника Шевченкові, або на фонд Нагльої Потреби. — Управа.

Відійшли від нас
Член Українського Народного Союзу:

Федір СОЛОНИЧНИЙ — довголітній член і кількакратний голова 355 Відд. УНСоюзу в Ст. Джозеф, Міз., помер в дні 20-го травня 1961 р., по тяжкій і довгій недузі, на 74-му році життя. Покійний народ. 1887 р., в Ольшаницях, пов. Товмач, Зах. Україна. Покійний полишив у смутку дружину Ксеню, 5 доньок і одного сина. Похорон відбувся 23-го травня 1961 р., з похоронного заведення до укр. греко-кат. церкви, а опісля на цвинтар „Mt. Olivet", при участі Родини, Членів Відділу, Приятелів та Знайомих. — Вічна Йому Пам'ять!

Секретар 355 Відд.

Роман ГРАБІНСЬКИЙ — член В-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 243 УНСоюзу в Кеноша, Вісконсин, помер 18-го травня 1961 р. Покійний походив з с. Холоїв, пов. Радехів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину, сина і 3 доньки та 6 внуків. Похорон відбувся 29-го травня 1961 р. — Вічна Йому Пам'ять!

Л. Біляк, секр.

ТАРЗАН, ч. 4662. Печери, в яких живуть зомангаї.

Омат з'ясував свій плян, коли він мавполюда до батьківщини своїх людей.

— Я мушу підкрастися через особисту охорону Ессара і вступити з ним в особистий бій. А тоді згідно з законом, ніхто не зможе втручатися.

Мандрівники зупинилися, і Тарзан побачив далекі скелі, усіяні ямами і щілинами. Це мешкання зомангаїв!